

Naše číslo: **Z-PUSR-037609/2024**

Vybavuje: Mgr. Jentnerová

Bratislava 09. 05. 2024

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa § 26 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov

d o r u č u j e V E R E J N O U V Y H L Á Š K O U

oznámenie o vydaní rozhodnutia:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky ako miestne a vecne príslušný správny orgán v zmysle ustanovenia § 9 ods. 3 § 10 ods. 2 písm. e) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej iba „pamiatkový zákon“) vydáva podľa § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v spojení § 44 ods. 4 pamiatkového zákona a v súlade s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej iba „správny poriadok“) toto

r o z h o d n u t i e:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 15 ods. 1 pamiatkového zákona v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 pamiatkového zákona a

v y h l a s u j e z a n á r o d n ú k u l t ú r n u p a m i a t k u

Cintorín vojnový v obci **Snina (Giglovo)**, okres Snina, nachádzajúci sa na parcelách reg. KN C 5698/1 a KN E 1600, 1601, k. ú. Snina. K pozemku – parcele reg. KN C 5698/1 je vlastníkom neznámy - list vlastníctva nezaložený. V zmysle listu vlastníctva č. 8527 je pozemok – parcela reg. KN E 1601, na ktorej sa cintorín vojnový nachádza, evidovaný ako „trvalý trávny porast“ v podielovom spoluvlastníctve fyzických a právnych osôb vyplývajúcich z listu vlastníctva č. 8527. V zmysle listu vlastníctva č. 8315 je pozemok – parcela reg. KN E 1600, na ktorej sa cintorín vojnový nachádza, evidovaný ako „trvalý trávny porast“ v podielovom spoluvlastníctve fyzických a právnych osôb vyplývajúcich z listu vlastníctva č. 8315. Správcom predmetného cintorína je Mesto Snina, Mestský úrad Snina, Strojárska 2060/95, 069 01 Snina.

Odôvodnenie

V zmysle § 2 ods. 3 pamiatkového zákona je kultúrna pamiatka podľa tohto zákona hnutelná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej len „Pamiatkový úrad SR“) začal dňa 09. 04. 2024 správne konanie vo veci vyhlásenia cintorína vojnového v meste Snina – Giglovo za národnú kultúrnu pamiatku na základe podkladu pre vyhlásenie národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „podklad“), ktorý vypracoval Krajský pamiatkový úrad Prešov z vlastného podnetu.

Z dôvodu neznámych účastníkov konania (nezaložený list vlastníctva k pozemku – parc. KN C 5698/1) a pre veľký počet účastníkov konania správny orgán podľa § 44 ods. 4 pamiatkového zákona a podľa § 26 ods. 1 správneho poriadku v spojení s § 18 ods. 3 správneho poriadku oznámil začatie správneho konania verejnou vyhláškou.

Verejná vyhláška bola na úradnej tabuli správneho orgánu vyvesená dňa 09. 04. 2024 a zvesená dňa 24. 04. 2024. Na úradnej tabuli Mestského úradu Snina bola verejná vyhláška vyvesená dňa 17. 04. 2024 a zvesená dňa 02. 05. 2024. Pätnásť deň vyvesenia verejnej vyhlášky je dňom doručenia.

Do podkladu pre vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku bolo možné nahliadnúť na Mestskom úrade Snina a na Pamiatkovom úrade SR. Správny orgán dal možnosť vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia. K oznámeniu o začatí správneho konania, resp. k podkladu rozhodnutia sa účastníci konania nevyjadřili.

Pamiatkový úrad SR v priebehu správneho konania zistil skutočný stav veci tak, ako to ustanovuje § 32 ods. 1 správneho poriadku, pričom vychádzal najmä z predloženej historickej, urbanistickej a architektonickej charakteristiky cintorína vojnového a následne posúdil splnenie kritérií podľa § 15 ods. 1 pamiatkového zákona, podľa ktorého sa vec, ktorá má pamiatkovú hodnotu, vyhlasuje za národnú kultúrnu pamiatku. Keďže podklad pre vyhlásenie veci za národnú kultúrnu pamiatku jednoznačne preukázal pamiatkovú hodnotu, ktorou je podľa § 2 ods. 2 pamiatkového zákona súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany, došlo k splneniu kritérií na vyhlásenie cintorína vojnového za národnú kultúrnu pamiatku vo verejnom záujme.

Správny orgán vychádzal zo skutočnosti, že predmetný vojnový cintorín v meste Snina (Giglovo) je cenným dokladom bojov v rámci 1. svetovej vojny, ktorá zasiahla územie dnešného Slovenska len okrajovo. Vojnový cintorín Snina - Giglovo sa nachádza v extraviláne mesta, v lesnom poraste nad mestom, JV od mesta Snina a Sninských rybníkov, na vrchole kóty Giglovo (335 m.n.m.) Z hľadiska typológie ide o lesný cintorín, z hľadiska doby vzniku predstavuje jeden z najstarších vojnových cintorínov z 1. svetovej vojny na území Slovenska, zriadený ešte v roku 1914. Vojnový cintorín má tvar obdĺžnika s rozlohou 150,3 m². Pozostáva z 10 vojnových hrobov, pričom sú 2 hromadné, 1 jednotlivý a 7 vojnových hrobov je spoločných.

Hroby sú usporiadané v radoch bez architektonickej úpravy. Hrobové miesta sú v teréne dobre identifikovateľné, označené sú drevenými jednoramennými krížmi z guľatiny s medenými nápisovými tabuľkami (hrob č. 10, ktorý je jednotlivý, nemá nápisovú tabuľku). Hroby č. 1. – 8. majú na nápisových tabuliach uvedené číslo hrobu (arabskou číslicou) pod ktorou sa nachádza nasledujúci text: „Neznámy

vojaci 1914 – 1915“. Hrob č. 9 má na nápisovej tabuli uvedené číslo hrobu 9. pod ktorým sa nachádza nasledujúci text: „130 neznámych vojakov exhumovaných z vojnových cintorínov Štefkovo a Trescana v roku 1929. 1914 – 1915.“ Celá plocha cintorína (hrobové miesta aj chodníky) je zatrávnená. Areál cintorína je oplotený dreveným plotom s drevenou vstupnou bránou situovanou uprostred severnej časti oplotenia. V SV, SZ, JZ a JV nároží plotu sú umiestnené drevené jednoramenné kríže z guľatiny. Obnovený cintorín podľa archívnych projektov bude unikátnym typom NKP v pamiatkovom fonde SR. Cintorín je nositeľom súboru pamiatkových hodnôt:

Hodnoty historickej a spoločenskej: Vojnové cintoríny z I. svetovej vojny majú storočnú tradíciu. Jedná sa o prvé cintoríny svojho druhu na našom území, venované pamiatke globálneho vojenského konfliktu. Vojnový cintorín v meste Snina Giglovo je významným, a súčasne historickým nehnuteľným dokumentom (symbolom, mementom), nachádzajúcim sa v katastri obce, jeho extraviláne, pripomínajúcim vojnové operácie z I. svetovej vojny, vrátane ich ničivých dôsledkov (vojnové obeť), prebiehajúce v jej okolí na prelome rokov 1914 – 1915. Historická hodnota tunajšieho vojnového cintorína spočíva v tom, že je cenným dokladom bojov v sninskom regióne v rámci 1. svetovej vojny. Dokumentuje rôzne spôsoby starostlivosti o toto pietne miesto od jeho založenia až po súčasnosť. Vojnový cintorín predstavuje pietne miesto tam pochovaných padlých vojakov, spojené s prejavom úcty voči ich odvahe, statočnosti a hrdinskému boju za krajiny, národy, resp. myšlienky, pre ktoré obetovali svoje ľudské životy.

Hodnoty architektonickej: Po architektonickej stránke cintoríny z I. svetovej vojny predstavujú unikátne a jedinečné diela s vlastným architektonickým výrazom, t.j. neexistujú dva identické cintoríny, každý jeden je originálom. Vojnový cintorín v meste Snina – Giglovo predstavuje z architektonického hľadiska unikátne a jedinečné architektonické dielo neznáameho architekta, ktoré na území Slovenska nemá obdobu. Vojnový cintorín v meste Snina - Giglovo bol zriaďovaný s úmyslom, aby nebol obyčajným vojnovým pohrebiskom, ale aby spĺňal umelecko-estetické a kultúrne aspekty. Predovšetkým z hľadiska použitého materiálu pri jeho výstavbe – drevo, kameň, betón a zeleň, bol koncipovaný tak, aby vhodne zapadol a nijako nenarušil prirodzené prostredie. Z urbanistického hľadiska má vojnový cintorín vo vzťahu k obci výnimočné a nezastupiteľné miesto, už vyše 100 rokov predstavuje jednu z jej architektonických dominánt.

Hodnoty krajinnnej: Vojnový cintorín v meste Snina – Giglovo od svojho založenia (výstavby) po súčasnosť spoluvytvára ráz (kultúrnej) krajiny, ktorej je súčasťou, kooptuje sa do nej, stáva a jej prirodzenou súčasťou, a súčasne dokumentuje jej citlivé pretvorenie človekom. Z typologického hľadiska ide o cintorín vojnový v lesnom teréne, situovanom v extraviláne obce.

Cintorín vojnový v meste Snina (Giglovo) v spojení so spoločenským záujmom na zachovaní vecí a ochrane kultúrno-historických hodnôt, vykazuje historické, spoločenské, architektonické a krajinné hodnoty.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov v čl. 44 ods. 2 ukladá každému povinnosť chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo. Podrobnosti o právach a povinnostiach v súvislosti s touto povinnosťou sú ustanovené zákonom (čl. 44 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky). Ochrana kultúrneho dedičstva je verejným záujmom, čo vyjadruje aj Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky v uznesení č. 91/2001 Z. z., pričom Slovenská republika je tiež v tejto oblasti viazaná medzinárodnými svetovými a európskymi dohovormi o ochrane kultúrneho a prírodného dedičstva.

V zmysle ustanovenia § 27 ods. 1 pamiatkového zákona sa pod základnou ochranou kultúrnej

pamiatky rozumie súhrn činností a opatrení vykonávaných na predchádzanie ohrozeniu, poškodeniu, zničeniu alebo odcudzeniu kultúrnej pamiatky, na trvalé udržiavanie dobrého stavu vrátane prostredia kultúrnej pamiatky a na taký spôsob využívania a prezentácie, ktorý zodpovedá jej pamiatkovej hodnote a technickému stavu.

Podľa § 27 ods. 2 pamiatkového zákona v bezprostrednom okolí nehnuteľnej kultúrnej pamiatky nemožno vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnej pamiatky. Bezprostredné okolie nehnuteľnej kultúrnej pamiatky je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky; desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba, alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou aj pozemok.

Vzhľadom na uvedené rozhodol správny orgán tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa § 53 a § 54 ods. 1 a 2 správneho poriadku má účastník konania právo podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Pamiatkový úrad SR, Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava v lehote do 15 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia účastníkovi konania.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov.

Ing. arch. Pavol Ižvolt, PhD.
generálny riaditeľ

Príloha: Schematické vyznačenie národnej kultúrnej pamiatky na podklade katastrálnej mapy, mierka 1: 1 600.

Rozhodnutie sa doručuje účastníkom konania verejnou vyhláškou na:

1. úradnej tabuli Mestského úradu Snina
2. úradnej tabuli Pamiatkového úradu SR
3. webovom sídle Pamiatkového úradu SR – www.pamiatky.sk
4. centrálnej úradnej elektronickej tabuli – www.slovensko.sk

Vyvesené dňa:

Zvesené dňa:

Potvrdené dňa:

Pečiatka a podpis:

Rozhodnutie sa doručuje – doporučene (po nadobudnutí právoplatnosti):

5. Klientske centrum Snina, Kataster, Partizánska 1057, 069 01 Snina

Na vedomie:

6. Krajský pamiatkový úrad Prešov
7. Pamiatkový úrad SR – založenie do spisu (2x)